



UN SONDAJ DESPRE APETITUL LECTURII

Adela CUCU,
*bibliotecar principal
sala de lectură Științe filologice
serviciul Comunicarea Colecțiilor*

A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre, căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci. Există, neîndoielnic, o școală a vieții, însă doar cărțile ne dezvăluie cu adevărat înțelesul, esențele lucrurilor pe care le trăim. Dacă nu citim, rămânem ignoranți și nu numai pentru că nu avem idei ce gândesc și ce simt alți oameni, dar și fiindcă nu ne putem explica propria noastră viață.¹

... **Lectura artistică** este un proces complex care nu presupune doar elementara transmitere de informații de la un emițător la un receptor. Aproape de fiecare dată, opera literară este re-creată, fiecare cititor articulând subiectul abordat cu propriile cunoștințe, cu propria sa experiență de viață, cu propria sensibilitate.²

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, fiind expresia capacităților de gândire și limbaj. Însă rezultate mai multor sondaje vorbesc despre faptul că oamenii citesc din ce

în ce mai puțin. Timpul necesar lecturii unui roman este folosit actualmente pentru o îndelungată navigare pe Internet. E adevărat că poți alege să citești online multe cărți, dar acest lucru este echivalent cu ascultarea muzicii la computer.

La începutul anului 2009 (mai exact în martie – aprilie), am realizat un sondaj privind interesul cititorilor noștri pentru lectură. Am fost preocupat să aflăm ce și cât citesc, ce interes exista pentru anumite genuri – ca poezia, de exemplu – sau cum este privita (citită) proza, în ce măsură și-au format o anumită concepție despre o carte sau despre un scriitor etc., dar cel mai important a fost să aflăm opiniile lor privind repertoriul de beletristică la care au acces.

La întrebările din chestionar, 14 la număr, dintre care 7 închise, adică au variante de răspuns deja formulate, și alte 7 fără variante de răspunsuri, au răspuns 100 de utilizatori cărora li s-a asigurat anonimatul, ei specificând doar că sunt cadre didactice sau studenți, indicând anul de studii și fa-

cultatea.

Eșantionul chestionat reprezintă studenți și cadre didactice de la Facultățile de Filologie și Limbi și Literaturi Străine, care au completat ancheta în sălile de lectură nr. 2 Științe filologice, nr. 4 Literatură în Limbi străine și la sala de împrumut nr. 1 Documente științifice / beletristică. 62% din cei chestionați îi reprezintă studenții Facultății de Filologie, anii de studiu: II – 7 studenți, III – 38, IV – 15, V – 2, 22% - de la Facultatea Limbi și Literaturi străine, II - 2 studenți, III – 15, V – 1); 9 % cadre didactice, 7% nu au specificat.

Anual, Biblioteca achiziționează (prin cumpărare, donații, schimb interbibliotecar, depozit legal) peste 6 000 de titluri în 14 000 de exemplare de documente în diferite limbi, apărute la cele mai prestigioase edituri din țară și străinătate. Dintre ele, literatura artistică con-

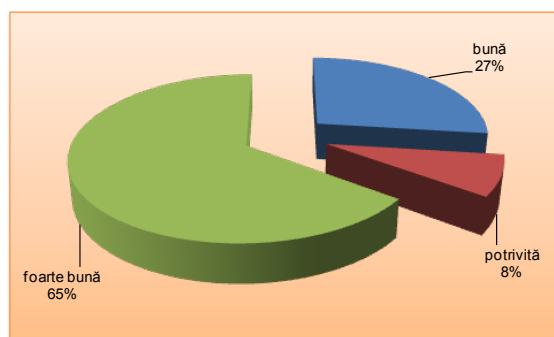
stituie 10%.

La 01.01. 2009, colecția totală a Bibliotecii Științifice Universitare număra 1 016 037 ex., 19 la sută dintre care fiind literatură artistică. Statistica împrumuturilor literaturii artistice pentru 2009 indică 8% (108 979).

1. Prima întrebare din chestionar suna: *Cum apreciați colecția de beletristică a Bibliotecii Științifice?*

Avînd în vedere că eșantionul chestionat face parte dintr-un mediu în care lectura, studiul, informarea sunt componente de bază ale procesului formativ, investigația a debutat cu o întrebare ce vizează consistența fondului de beletristică al Bibliotecii noastre.

Ne bucură faptul că o bună parte dintre utilizatori (65 %) au răspuns că este foarte bună, iar 27 la sută au apreciat-o cu calificativul bună, pe cînd doar 8 la sută din respondenți au optat pentru - potrivită.



În baza acestor opinii ale cititorilor-studenți putem califica calitatea colecției de literatură artistică drept "foarte bună". Dar trebuie să ținem cont și de părerea celor 8 procente din respondenți care apreciază colecția ca fiind "potrivită", să depistăm acele lacune și să ne

orientăm continuu spre satisfacerea cerințelor crescînde ale utilizatorilor noștri.

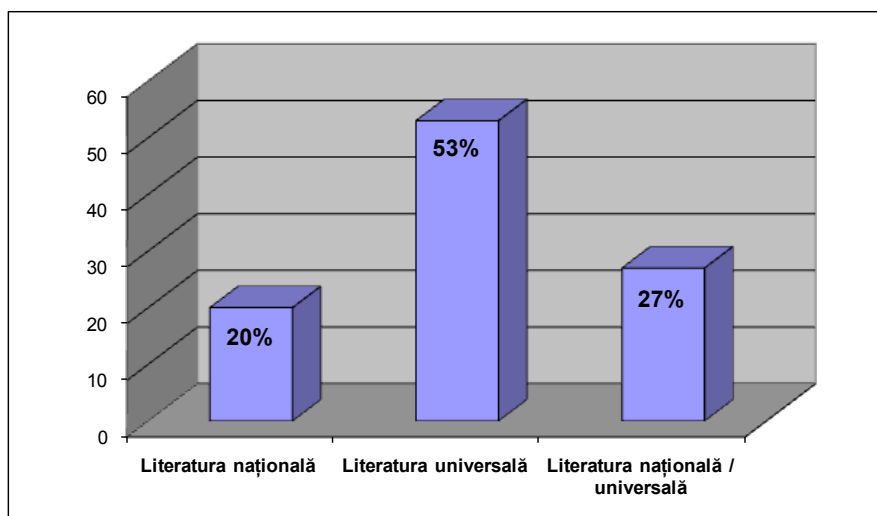
Prezentăm în continuare valoarea procentuală a opțiunilor exprimate de către cititori prin alegerea unei singure, a două sau a mai multe dintre variantele de răspuns propuse.

2. *Preferăți să citiți literatură artistică: națională / universală?*

Analizând răspunsurile la această întrebare, am constatat următoarele: 20% preferă să citească numai literatură națională, 53% acordă prioritate literaturii universale, iar 27 % din cei anchetati optează atât pentru literatura națională, cât și pentru cea universală.

Interesul sporit pentru literatura

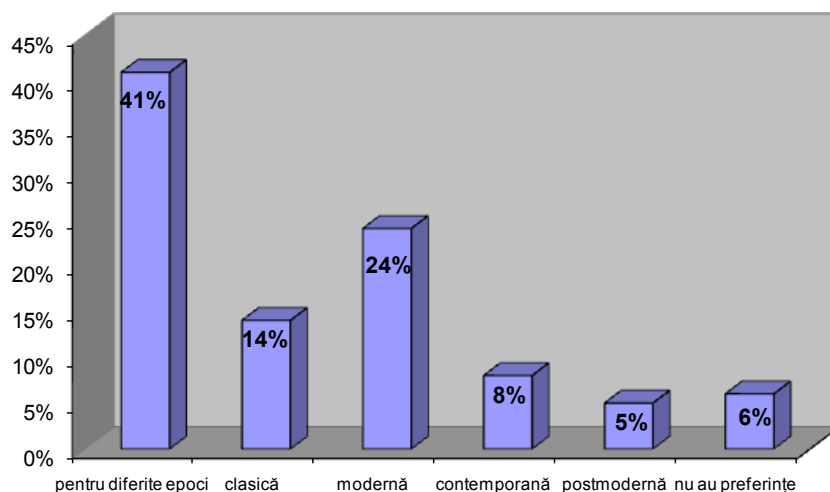
universală ar putea fi motivat, după părerea noastră, prin aceea că utilizatorii noștri sunt marcați de expozițiile în cadrul cărora sînt promovate operele celor mai de seamă scriitori străini, clasici și contemporani, cărți care se evidențiază prin originalitatea designului, condițiile grafice, dar și datorită publicității care li se face acestor cărți.



3. *Literatura cărei epoci Vă interesează (o preferați) în mod deosebit?*

Conform sondajului, aproape un sfert - 24% dintre utilizatori au spus că obișnuiesc să citească numai literatură modernă, 14% optează pentru literatura clasică, 8% - pentru literatura contemporană, 5% - pentru literatura postmodernă, iar pentru literatura veche - numai 2%. Nu au preferințe 6 la sută din respondenți. 41% din cititorii chestionați s-au arătat interesați concomitent de literatura mai multor

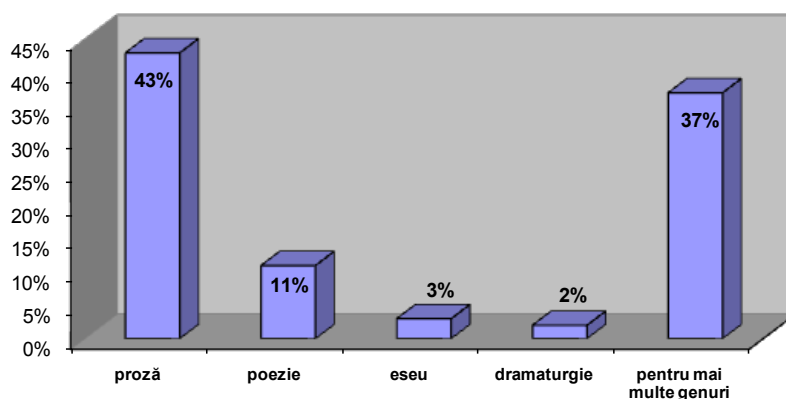
epoci: 23% au făcut două alegeri (veche / contemporană - 2%, veche / modernă - 1%, modernă / contemporană - 7%, clasică / contemporană - 7%, clasică / modernă - 6%); 14% - 3 (veche / clasică / postmodernă - 1%, clasică / modernă / contemporană - 8%, clasică / contemporană / postmodernă - 1%, clasică / modernă / postmodernă - 4%); 4% - 4 (clasică / modernă / contemporană /



4. Ce genuri literare preferați?

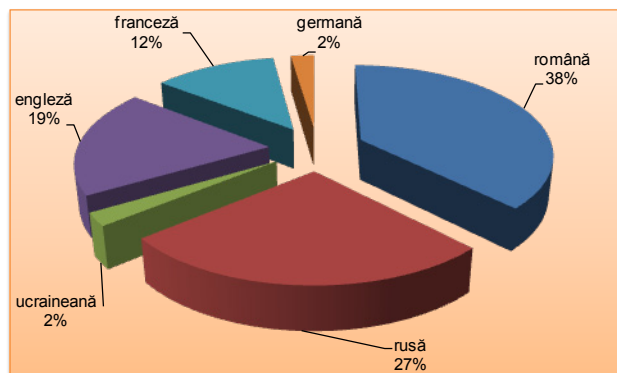
Din răspunsuri rezultă că cele mai multe opțiuni - 43% - sunt pentru lectura prozei (întâietatea o dețin romanele psihologice (32%) și sociale (30%), mai puțin de dragoste (12%), istorice (11%), fantastice (4%), polițiste (4%), de aventuri (1%)), 11 % - pentru poezie, 2% - pentru dramaturgie, 3% - pentru eseuri.

37 la sută optează în aceeași măsură pentru diferite genuri literare: proză și poezie - 10%, proză și dramaturgie - 5%, proză și eseuri - 1%; proză, poezie și dramaturgie - 4%, proză, poezie și eseuri - 5%, proză, poezie, dramaturgie, eseuri - 12%.



5. În ce limbă preferați să citiți?

- a) română - 38%
 - b) rusă - 27%
 - c) ucraineană - 2%
 - d) engleză - 19%
 - e) franceză - 12%
 - f) germană - 2%
- În alte limbi: bulgară



Mai jos, ne-am permis să facem o mică specificare din care rezultă că 32% dintre studenții chestionați preferă să citească literatură artistică numai în limba română, numai în limba rusă - 13%, în limba engleză - 3%, 52 la sută citesc în diferite limbi (31% - citesc în două limbi: (în limba română / rusă - 7%, română / engleză - 6%, română / franceză - 3%, română / germană - 2%, română / ucraineană - 2%, engleză / franceză - 7%, în rusă / engleză - 4%); 17% - citesc în trei limbi: (în limba română, rusă și engleză - 8%, limba română, rusă și ucraineană - 3%, limba română, rusă și germană - 1%, rusă, ucraineană și germană - 1%, rusă, engleză și franceză - 4%); 4 la sută - în patru limbi: (în română, rusă, engleză și franceză - 2%, în română, rusă, franceză și germană - 2%).

La următoarele trei întrebări vom renunța la evidențierea statistică a rezultatelor în favoarea prezentării unui top al celor mai semnificative răspunsuri, realizat în urma unei selecții.

6. Cartea preferată / autorul preferat

Putem observa că 90 la sută dintre cititorii chestionați au indicat negreșit autorul sau cartea preferată, pe când 10% au declarat că e un exercițiu care-i depășește.

Din literatura română

Cartea preferată:

Turnătorul de medalii de Anatol Moraru.

Ion de Liviu Rebreanu.

Cartea milionarului de Ștefan Bănulescu.

Autorul preferat: poeți: *Mihai Eminescu, Grigore Vieru, George Bacovia, Marin Sorescu, Lucian Blaga, George Coșbuc, Dumitru Matcovschi, Nicolae Popa.*

Prozatori: *Liviu Rebreanu, Mircea Eliade, Mircea Cărtărescu, Mihai Sadoveanu, Camil Petrescu etc..*

Din literatura universală:

Cărtea preferată:

Romeo și Julieta, Hamlet de William Shakespeare.

Germinal de Emile Zola.

Mizerabilii de Victor Hugo.

Candide de Voltaire.

Contele de Monte-Cristo de Alexandre Dumas.

Moartea la Veneția de Thomas Mann.

Adio Arme de Ernest Hemingway.

Autorul preferat:

Goethe Johann Wolfgang, Erich Kastner, Romain Rolland, Milan Kundera, Haruki Murakami, Friedrich Nietzsche, Dan Brown, Oscar Wilde, Die Zwillinge, Stendhal, Francois Mauriac.

Din literatura rusă:

Cartea preferată:

Maestrul și Margarita de Mihail Bulgakov.

Idiotul de Fiodor Dostoievski.

Autorul preferat:

Aleksandr Pușkin, Aleksandr Kuprin, Serghei Esenin.

Din literatura ucraineană

Cartea preferată:

Зачарована Десна de Олександр Довженко.,

Хіба ревуть воли як ясла повні de Панас Мирний.

Autori:

Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко.

7. Care sunt, în opinia Dvs, capodoperele literaturii universale?

Voi enumera doar cele mai des menționate opere: *Romeo și Julieta* și *Hamlet* de William Shakespeare, *Eugenie*

Grandet de Honore de Balzac, *Doamna Bovary* de Gustave Flaubert, *Faust* de Goethe, *Notre-Dame de Paris*, *Mizerebilitii* de Victor Hugo, *Idiotul* de Fedor Dostoievskii, *Bel ami* de Guy de Maupassant, *Război și pace* de Lev Tolstoi, *Decameronul* de Giovanni Boccaccio, *Divina comedie* de Dante Alighieri, *Iliada și Odiseea* de Homer, *Metamorfoza* de Franz Kafka, *În căutarea timpului pierdut* de Marcel Proust, *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, *Germinal* de Emile Zola, *Alchimistul* de Paulo Coelho, *Un veac de singurătate* de Gabriel Garcia Marquez, *Roșu și negru* de Stendhal, *Don Quijote* de Miguel de Cervantes, *Străinul*, *Procesul* de Albert Camus, *Poemele lui George Byron*, *Numele trandafirului* de Umberto Eco, *Cidul* de Pierre Corneille, *O tragedie americană* de Theodore Dreiser, *Lolita* de Vladimir Nabocov, *Evghenii Oneghin* de Aleksandr Pușkin, *Suflete moarte* de Nicolai Gogol.

Sondajul a arătat că 92% dintre cititori au încercat să-și expună părerea și să plaseze anumite opere în contextul literaturii universale, conferindu-le o valoare deosebită.

Multe din aceste cărți au calitatea de a fi atemporale și universale, însă, în mare măsură, reprezintă opere și autori promovați în cadrul programelor de studiu.

8. Cărțile din care ați învățat ceva sau le considerați importante:

Din literatura universală:

Operele lui Victor Hugo și Theodore Dreiser, *Romeo și Julieta* de William Shakespeare, *Iliada și Odiseea* de Homer, *O viață* de Guy de Maupassant,



Prințul Fericit și Portretul lui Dorian Gray de Oscar Wilde, *Tragediile* lui Jean Racine, Balzac și *Micuța croitoreasă chineză* de Dai Sijie, *Taica Goriot* de Honore de Balzac.

Din literatura română:

Operele lui Mihai Eminescu, Ion Creangă, *Ion* de Liviu Rebreanu, *Iona* de Marin Sorescu, *Povara bunătății noastre*, *Frunze de dor* de Ion Druță, *Nepotul* de Vladimir Beșleagă.

Din literatura rusă:

Război și pace de Lev Tolstoi, *Opera* lui Alexandr Soljenițin, *Poezii* de Ana Ahmatova, Aleksandr Pușkin, Vladimir Maiakovski.

Una dintre lecturile favorite ale participanților la sondaj s-a dovedit a fi Biblia.

Și la această întrebare utilizatorii noștri au considerat necesar să acorde importanță autorilor consacrați, ale căror opere figurează și în lista de lecturi obligatorii.

9. Vi s-a întâmplat să citiți o carte pe calculator?

Am aflat că doar 43% din cei chestionați au citit cărți pe calculator. (Ex: *Nașterea tragediei din spiritul muncii* de Friederic Nietzsche; *Муку переводческие* de Сидер Флорин.)

10. Ați cumpărat vreodată un audiobook? Dacă da, numiți titlul.

98 la sută dintre participanții la sondaj au răspuns că nu au cumpărat niciodată un audiobook și numai un utilizator a procurat *Sonetele* lui William Shakespeare.

11. Ce carte ați dorit s-o citiți și nu ați găsit-o în Biblioteca noastră?

Nu a fost de găsit în Biblioteca noastră: *The story of an Hour* de Kate Chopin (pe care o avem însă în variantă electronică), *Der Vorleser* de Bernhard Schlink, *Sub soarele lui Satan* de Georges Bernanos; *Маруся Чурай* de Л. Костенко, *Lord of the rings* de J. R. R. Tolkien, *Ангелы и демоны* de Дэн Браун.

Ne propunem pentru viitor o mai bună comunicare cu utilizatorii noștri și, firește, completarea cât mai diversificată a colecțiilor.

12. Premiul Nobel pentru literatură în anul 2008 i-a fost atribuit lui...

Cui i-ați fi decernat Dvs acest Premiu?

Potrivit rezultatelor sondajului, 91% dintre cititori știu că Premiul Nobel pentru literatură în anul 2008 i-a revenit lui *Jean-Marie Gustave Le Clézio*. Utilizatorii noștri ar fi decernat acest premiu lui: *Grigore Vieru*, *Vasile Romanciuc*, *Ion Druță*, *Milan Kundera*, *Bernard Clavel*.

13. Care este, în viziunea dumneavoastră, Cartea Anului 2008?

Voturile cititorilor s-au împărțit în felul următor: pe primul loc cu 8 voturi se plasează romanul *Turnătorul de medalii* de Anatol Moraru; *Acum și în veac* de Grigore Vieru (4); *Călătorind spre Babadag* de Andrzej Stasiuc (3), *Plăcerea interpretării* de Mircea V. Ciobanu, *Supusul* de Heinrich Mann, *Le voyage du pere* de Bernard Clavel, *Жовтний князь* Василь Барка.

14. Ce reviste literare, de cultură preferați să consultați?

Lectura ziarelor și a revistelor literare și de cultură constituie, potrivit sondajului, o preocupare constantă pentru 96% din utilizatori.

Din publicațiile editate în limba română cea mai solicitată este revista *Semn* (24 de utilizatori), *Literatura și arta* (17), *Contrafort* (12), *Convorbiri literare* (10), *Limba română* (10), *Dacia literară* (2), *Timpul* (2), *Clipa* (2), *Viața Basarabiei* (2), *Familia* (2), *România literară* (2), *Luceafărul* (2), *Forum*, *Formula AS*, *Ioana*, *Jurnal de lingvistică*, *Literatorul*, *Sud - Est*, *Oglinda literară*.

Din publicațiile în limbi străine: *Der Spiegel*, *Le nouvel observator*, *Speak Out*, *La Belle France*, *Le francais*.

În limba rusă și ucraineană: *Новый мир* (6), *Иностранная литература* (4), *Роман - журнал*, *Звезда*, *Литература в школе*, *Смена*, *Русская литература*, *Дивослово* (4), *Київ*, *Слово і час*, *Дніпро*.

Sinteza datelor obținute denotă o anumită periferizare a actului lecturii în preocupările zilnice ale studenților, care, trebuie s-o spunem, va avea consecințe negative ce vor fi resimțite în viitorul apropiat.

Referințe bibliografice:

1. Manolescu, Nicolae. Lectura pe înțelesul tuturor. [online]. [citat la 14.03. 2010]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://www.aula.ro>>.
2. Sachalare, O. M. Tineretul și motivația lecturii. In: *Biblioteca* : Rev. de bibliologie și șt. inform., 1992, nr 8, p. 10-11.

